

ното и ново обяснение на тази магическа сила е дадено в забележителната книга „Psycho-Therapeutics, or Treatment by Sleep and Suggestion“ от д-р Ч. Лойд Тъки<sup>24</sup> (Лондон, „Bailliere and Co.“, 1889 г.), която препоръчвам на всички, които се интересуват от етнология, като пътеводител в някои от най-интересните и сложни проблеми на човечеството и особено на „магията“.

Изглежда, поне при лапландците, финландците, ескимосите и индианците първият етап на шаманизма представлявал ужасяващо вещерство, практикувано главно от жени, чрез което се целяло умилюствяване на злите духове; средствата за това включвали всичко, което можело да погнуса и разтърси варварина. Така в основите му били заложени части от мъртви тела, отрови, нечувани напасти и престъпления. Мисля, че е много вероятно това да е била повсеместната примитивна религия на диваците. В много голяма степен и в най-противните си възможни форми тя все още съществува сред негрите като Вуду.

С времето това примитивно магьосничество или вудуизъм намерило своите реформатори – вероятно смели и проникателни хора, които предположили, че силите на злото могат да се „експлоатират“ с цел изгода. Когато става въпрос за примитивния човек, има твърде много неясноти и малко знания, но докато не разберем повече, бихме могли грубо да предположим, че вуду магьосничеството било религията на хората в палеолита, ако те изобщо са могли да говорят, тъй като се отрича човекът от Неандертал, Канщад, Егнисхайм или Подава да е можел да говори. Единственото, което можем да твърдим с известна сигурност, е, че съвременният шаманизъм е религия на ранните урало-алтайски раси, сред чиито потомци и други хора, свързани с тях, той съществува и днес. Най-великото събитие в историята на човечеството е появата на Кроманьонския човек. Именно той е основателят на „величествената

---

<sup>24</sup> Чарлс Лойд Тъки (1855–1925) – доктор по медицина. „Psycho-Therapeutics, or Treatment by Sleep and Suggestion“ („Психотерапевтика, или лечение чрез сън и внушение“) – б. пр.